



Aluesuunnittelu / Henri Jutila

Uudenmaan ELY-keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

UUDELY/10162/2024

Lausunto Hyperco Oy:n Lohjan palvelinkeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Uudenmaan liitolta lausuntoa Hyperco Oy:n Lohjan Virkkalaan suunnitteleman palvelinkeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Hankkeen kuvaus

Hyperco Oy suunnittelee suurimmillaan 400 MW palvelinkeskuksalueen perustamista Lohjan Virkkalaan Kittfallin alueelle noin 9 km lounaaseen Lohjan keskustasta. Hankealue on kooltaan noin 22,3 hehtaaria ja on nykyisin pääosin eri ikäistä talousmetsää. Palvelinkeskuksia suunnitellaan hankealueen itäosaan ja alueen länsiosaan suunnitellaan hulevesien käsittely- ja viivytysrakenteita.

Laitos toimii valtakunnan verkosta saatavalla sähköllä. Palvelinkeskukselle suunnitellaan asennettavaksi 100 % varavoima sähkökatkojen varalta. Varavoima koostuu akkujärjestelmästä ja polttomoottoritekniikalla toimivista varavoimageneraattoreista.

Arvioitavat vaihtoehdot ovat hieman muuttuneet YVA-ohjelmassa esitetystä. YVA-menettelyssä tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- VE0: Palvelinkeskuksia ei rakenneta eikä oteta käyttöön hankealueella.
- VE1: IT-teholtaan noin 100 MW palvelinkeskus, jonka kokonaissähköteho on noin 133 MW ja jonka varavoimageneraattoreiden yhteenlaskettu polttoaineteho on 430 MW.
- VE2: IT-teholtaan noin 300 MW palvelinkeskus, jonka kokonaissähköteho on noin 400 MW ja varavoimageneraattoreiden yhteenlaskettu polttoaineteho on noin 1300 MW

Alueen kaavatilanne

Hankealueella on voimassa Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava, joka



on saanut lainvoiman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2023. Lisäksi voimassa on Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisu.

Hankealueelle on laadittu asemakaava, joka tuli lainvoimaiseksi 4.12.2024. Asemakaava mahdollistaa hankkeen suunnitellun toiminnan toteuttamisen alueella. Lisäksi Lohjan kaupungilla on käynnissä taajamaosayleiskaavassa (voimaan 2.3.2016) päivitys, joka on edennyt valmisteluvaiheeseen. Valmisteluvaihe käsittää kolme vaihtoehtoista kaavakarttaa, mutta niissä hankealueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei kohdistu muutoksia.

Lausunto

Uudenmaan liitto esitti aiemmassa YVA-ohjelmasta antamassa lausunnossaan, että maisemavaikutuksia tulisi arvioida laajemmalla alueella kuin ehdotettu 500 m hankealueen rajoista. Tämä näkemys on otettu YVA-selostusvaiheessa asianmukaisesti huomioon.

Uudenmaan liiton näkemys hankkeen ilmastovaikutusten arvioimisesta sekä hukkalämmön talteenotolla että ilman sitä ei ole täysin toteutunut. Hukkalämmön hyödyntämistä käsitellään kyllä selostuksessa useammassa kohdassa, mutta pääasiassa potentiaalina ja mahdollisuutena. Arviointi keskittyy siihen, miten hukkalämpö voitaisiin hyödyntää ja mitä positiivisia ilmastovaikutuksia siitä voisi seurata, kuin siihen, miten sen talteenotto muuttaisi hankkeen kokonaisympäristövaikutusprofiilia laajemmin. Hukkalämmön talteenottoa käsitellään siis enemmän lisämahdollisuutena kuin integroituna osana varsinaisia arviointivaihtoehtoja, joiden vaikutuksia olisi systemaattisesti vertailtu. Huolimatta siitä, että valittu linja ei täysin vastaa Uudenmaan liiton toivetta, on se valintana perusteltu huomioiden hukkalämmön hyödyntämiseen liittyvät suuret epävarmuudet liittyen siihen, korvaisiko hukkalämpö tosiasiaassa fossiilista energiaa vai synnyttäisikö se vain uutta kulutusta.

Selostuksessa on käsitelty monipuolisesti vaikutuksia maankäyttöön, maisemaan, kulttuuriympäristöön, luontoon, vesistöihin (pohja- ja pintavedet), ilmanlaatuun, meluun, luonnonvaroihin, liikenteeseen, talouteen, ihmisten hyvinvointiin ja ilmastoon. Tämä kattaa olennaiset YVA-lain edellyttämät osa-alueet.

Tarkasteluvaihtoehdot on esitetty selkeästi. Vaihtoehdot eroavat pääasiassa laajuudeltaan ja varavoiman tarpeeltaan, mikä on perusteltua, koska varavoimageneraattorien yhteenlaskettu polttoainetehto on YVA-menettelyn ensisijainen käynnistysperuste. Lisäksi "maksimipäästöolettaman" käyttö on onnistunut lähestymistapa.

Vaikutusten merkittävyyden arviointi on tehty järjestelmällisesti. Poikkeustilanteet, kuten pitkittyneet sähkökatkot ja niiden vaikutukset (melu, ilmanpäästöt varavoimageneraattoreista), on tunnistettu. Myös polttoainevuotojen ja tulipalojen riskit on käsitelty.

Arvioinnin epävarmuustekijät on tuotu riittävällä tavalla esiin. Erityisesti teknologian nopea kehitys datakeskusalalla ja lopullisen

asiakkaan/operaattorin puuttuminen suunnitteluvaiheessa aiheuttavat luonnollisia epävarmuuksia.

Vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen on tunnistettu. Koska hankealueesta vain pieni osa (itäreuna) kuuluu VAMA-alueeseen ja alue on jo muutenkin taajaman ja maaseudun vaihtumisaluetta, vaikutuksen arviointi vähäiseksi on perusteltu.

Vaikutukset Siuntionjokeen (Natura 2000, Aiskosbäckenin ja Lillbäckenin kautta, on arvioitu. Hulevesien hallinta nousee keskeiseksi lievennyskeinoksi, ja sen onnistuessa vaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Tämä on tärkeä huomio lupaharkinnassa.

Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristökohteet (esim. Virkkalan kalkkitehdas, Iso-Teutarin kartano) on asianmukaisesti tunnistettu ja vaikutukset niihin on arvioitu vähäisiksi etäisyyden ja/tai näkösuojauksen vuoksi.

Myös vaikutuksia Lohjan ilmastotavoitteisiin on käsitelty, erityisesti maankäytön muutoksen (hiilinielun menetys) ja potentiaalisen hukkalämmön hyödyntämisen osalta.

Hankkeen positiiviset vaikutukset eli käytännössä sen taloudelliset ja työllisyysvaikutukset, ovat varsin merkittäviä ja oikein tunnistettuja.

Negatiivisia vaikutuksia on arvioitu kattavasti. Melun osalta rakennusaikainen melu on merkittävä, mutta väliaikainen haitta. Toiminnanaikainen melu (jäähdytys, varavoiman testaus) vaatii puolestaan jonkin verran lieventämistoimia, mutta on hallittavissa. Varavoiman testauksesta aiheutuvat päästöt ilmanlaatuun on arvioitu vähäisiksi. Hulevesien hallinta on keskeistä, ja sen onnistuessa vaikutukset vesistöihin arvioidaan vähäisiksi.

Luontotyyppien ja kasvillisuuden häviäminen on merkittävä paikallinen vaikutus. Suojeltujen lajien siirto on tässä tärkeä lievennyskeino, jonka onnistuminen tulee varmistaa. Vaikutukset maisemaan ovat paikallisesti merkittäviä, mutta laajemmin vähäisempiä.

Suurin yksittäinen riski negatiivisten vaikutusten aiheutumiseen liittyy pitkittyneisiin sähkökatkoihin, jolloin varavoimageneraattoreiden yhtäaikainen käyttö aiheuttaa merkittävää meluhaittaa ja ilmanlaadun heikkenemistä laajalla alueella. Tämän vaikutuksen arviointi "erittäin suureksi ja kielteiseksi" on oikeansuuntainen, vaikka todennäköisyys onkin pieni. Fingridin tieto sähkökatkottomuudesta alueella (2018–2025) on tärkeä kontekstia antava seikka.

Haitallisten vaikutusten lieventämistoimia on esitetty kattavasti, ja niiden toteutuminen onkin itse asiassa edellytys monien vaikutusten jäämiselle vähäisiksi.

Kaiken kaikkiaan selostuksen johtopäätökset vaikuttavat pääosin oikeasuuntaisilta ja perustelluilta tehtyihin selvityksiin ja arviointeihin nähden.

Johtopäätös

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on laadukas ja kattava. Se tunnistaa hankkeen keskeiset ympäristövaikutukset ja riskit, arvioi ne asianmukaisin menetelmin ja esittää lievennyskeinoja. Selostus antaa riittävät tiedot YVA-viranomaiselle perustellun päätelmän tekemiseen ja muille lupaviranomaisille heidän päätöksentuntonsa tueksi.

Uudenmaan liitolla ei ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laajuuteen tai johtopäätöksiin.

Mari Siivola
Aluesuunnittelujohtaja

Jakelu

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi
toimisto@uudenmaanliitto.fi